

TEIŪ - LEGANAT

(Poveste)

copy J. Green
R. N. White
172 St. Mary's

Era o data, ci-că, un moșneag și o babă. Copii nu a-vusese, ș'așa ar fi voit să aibă, de se dădea în vînt după el. Baba mai ales, veșnic se ruga lui D-zeu să se milostivească cu ea și să-i dăruiască un copil. D-zeu știe, însă, cînd trebuie să dea omului ce cere și cînd nu. Baba copil n'a mai făcut și de dor de a avea și ea, își făcu un leagăn și în el puse, în loc de băet, un lemn de telu ce-l înfășase și-l îmbrobodise ca pe copii. Se vede că ajunsese baba în mintea copiilor.

Legăna baba în una, cînd avea vreme, albia copilului și-i cînta; de la o vreme numai ce aude plîns de copil în leagăn. Baba s-a spăriet, dar cînd s-a uitat și a văzut în locul lemnului un băet mîndru și frumos cum altul nu mai era în lună și în soare, nebuni de bucurie; plingea blata babă, rîdea, alerga pe afară și nu mai știa cum să mulțamească lui D-zeu că l-a ascultat ruga.

Cum vine moșneagu de la lucru, baba ca o zălodă îi ese înainte și-i arată băetul.

Cînd îl văzu moșneagul așa mîndru și frumos, cu rîvnă și mare duh plecat ridică ochii în sus, mulțămînd lui D-zeu că li-a dat sprijin bătrînețelor.

Moșnegii botezară pe băet și-i puse nume *Teiŭ-leganat*. Cumătria fu chefoasă și plină de bunătăți, căci moșnegii se țineau bine, batir că erau singurei.

Teiū-leganat creștea văzînd cu ochii; cit crește un băel de azi într'un an, el creștea numai într'o zi. Peste vr'o doi ani, el era cogemite milian, ca toți flăcăii, cu care se lua la trîntă și pe cari-l dovedea pe-un cap.

Intr'o zi vede *Teiū-leganat* într'un cuiu din camară, pușca moșneagului, din tinerețe. Nici una, nici două, o ia, se îmbracă, și se duce cu ea în pădure la vînat. De geaba cerca baba să-l oprească; *Teiū-leganat* își căută de drum.

Ajungînd în pădure, merge trei zile și trei nopți; cum mergea prin codru, dă peste un om care nu făcea alta de cit copacii ce erau drepti îl strîmba, iar pe cei strîmbi îi îndrepta.

Cum îl vede *Teiū-leganat*, îl întrebă ce strică copacii? *Strîmbă-lemne*, căci el era, îi răspunde că nu-i treaba lui să știe, dar dacă vrea, să se prindă amîndoi frații de cruce, că l-a fi de folos vr'odată. *Teiū-leganat* se prinde frate de cruce cu *Strîmbă-lemne*, și amîndoi se iașu prin pădure. Merg cit merg, și ajung în niște munți petroși. Într'un șanc de munte ședea un om, și veșnic sfărma piatră. *Teiū leganat* se prinde frate de cruce și cu *Sfarmă-peatră* și tustrei își căutară de drum. Ajunseră într'o pădure.

Aice își făcură o colibă și cite unul cu ziua rămînea la făcut bucate, iar ceilalți doi se duceau la vînat.

În ziua întăea rămîne *Strîmbă-lemne*. Face el niște bucate bune ca acelea, și stătea înaintea focului așteptîndu-și frații. Cum stătea *Strîmbă lemne* pe giuduri, numai ce vine o *onanie* de om mititel ca de-o palmă cu o barbă cit un cot.

Statu-palmă-barba-cot, căci el era, se repede la foc și din cite-va înghițituri soarbe mîncarea lui *Strîmbă-lemne* din oală. *Strîmbă-lemne* îl prinde de barbă, crapă un lemn, și-i pune barba acolo.

Cînd vine de la vînat *Teiū-leganat* și *Sfarmă-peatră*, găsesc pe *Statu-palmă-barba-cot* acațat cu barba în lemnul cel crapat și pe *Strîmbă-lemne* suduind și făcînd alte bucate.

Teiŭ-leganat se duce la Statu-palmă-barba-cot, și-î dă drumu; el se făcu nevăzut. Strimbă lemne sfirși bucatele și după ce mincară, se odihniră bine. A doua zi rămase să facă bucate Sfarmă-peatră; dar și Sfarmă-peatră păși aceeași istorie cu Statu-palmă-barbă-cot ca și Strimbă-lemne. Cind se întoarse Teiŭ-leganat de la vinat și văzu pe Statu-palmă-barba-cot cu un stan de peatră pe barbă, îl umflă risu și ducindu-se la el, rostogoli stinca și dede drumu lui Statu-palmă-barba-cot, de se făcu iar nevăzut.

A treia zi rămase la făcut mincare Teiŭ-leganat; el pregăti două rinduri de bucate și cind se întoarse frații lui de la vinat, nu mai văzură pe Statu-palmă-barbă-cot. căruia Teiŭ-leganat îi dăduse mincare și bucatele erau cum sint mai bune, nici răci nici fierbinți.

După ce mincară bine, se luară tustrei și se duseră prin munți și ajunseră pe moșia unui împarat. Paznicii împaratului găsind pe strimbă-lemne stricind pădurea, îi prinseră pe tustrei și-i duseră la împarat. Împaratul după ce-i probăzi urit, încît era să-î și bată, le hotări. văzind pe Teiŭ-leganat așa de îndrăzneț și frumos, că scapă de el, dacă îi va scoate de la zmei pe cele trei fete ale lui.

Împaratul le mai spuse că dacă ei scot fetele de la zmei, le dă fie-căruia din ei cîte una de soție și împărăția.

Teiŭ-leganat se prinse să scoată fetele de la zmei. După ce luă de la împarat bani de cheltueală și haine de primineală, porni înainte cu D-zeu.

Merseră vreme multă, țări, mări și munți și ajunseră la o fîntină, pe unde te puteai duce în *lumea neagră*, căci zmeii ce furase fetele împaratului acolo viețuia.

Ca să mergi de pe *lumea albă* în lumea neagră, trebuia să-ți dai drumul prin fîntina zmeilor. Se viră întâi Strimbă-lemne. El lasă cuvînt că atunci cînd va scutura funia, să-l scoată înapoi. Nu se dase drumu funiei cu care se coboreau în fîntină nici pe jumătate, și numai ce vede Teiŭ-leganat că se scutură funia.

—Ce ai pătit măi Strimbă-lemne, de ai scuturat funia așa degrabă ?

—Da ce se pătesc ? Ia nu poți să trăești în putoarea cea mare care vine din fundul fîntinei.

—Las ca mă vîr eū, zise Sfarmă-peatră. Dar și el păți ca și strimbă-lemne. Atunci se vîri și Teiū-leganat, el lasă cuvînt că dacă va scutura funia, măi tare să-i dee drumul.

Merse, merse Teiū-leganat trei zile pînă ce ajunse în fundul fîntinei. Acolo ce se vadă ? Șerpi, balauri, broaște cit casele ș. a.—Teiū-leganat să dă cu paloșul printre jîvine, și le omori pe toate.

Scăpînd de acele urîte locuri porni spre curțile zmăului celui măi mare.

Vai ! mîndru măi era ! Alt soare măi frumos ca a nostru strălucea ; altă lună măi strălucitoare cum avem noi era acolo, și niște grădini măi frumoase ca raiul ! Cum ajunse Teiū-leganat la curțile zmăului, se duse le fata împaratului. Ea cum îl văzu zise :

—Vai ! ce voinic mîndru și frumos ești, și cum are se te omoare cînele de smău cînd te a-vedea !

—Da unde-l dus el amu ?

—Îl dus la vinat.

—Si de pe ce-l cunoști cînd vine ?

—Zvirle buzduganul de trei mile de loc, și atunci bucatele trebuie să fie nici răci nici ferbinți.

Cum stateau ei de vorbă, numai ce aude buzduganul în poartă, în ușa, în casă. Teiū-leganat îl repede înapoi de cinci mile de loc, și cînd a trecut pe lingă urechea zmăului, l-a rălezat vîrvul urechei. Zmăul a început a da pînteni calului și a fugi spre casă, dar calul nu voea să meargă ; cînd ajunse la podul de aramă, calul a început a sfoară și a *ciūciuliți* urechile : Zmăul l-a zis :

—Hi ! calule, minca-ț-ar corbii carnea și ciolanileroadeti-li-ar cîni, că doar nu-l cînele de Teiū-leganat sub pod ca se te spării de el.

Atunci numai ce ese Teiū-leganat de sub pod, și-l spune :

Cum vrei să ne luptăm? Cu paloșele să ne tăem, ori cu trinta să ne trintim? Zmău l-o zis: Cu trintă să ne trintim, trup la trup, că-l mai drept. Atunci unde s-a luat Tețu-leganat cu zmăul la trintă. Întai l-a trintit zmeul pe Tețu-leganat pînă la braț. Unde nu se minie Tețu-leganat, și cînd l-a izbit odată pe zmău, s-a vîrît în pămînt pînă la gît; atunci Tețu-leganat scoate paloșul și-l taie gîtul. Încălică apoi pe calul zmăului, și se duce la curțile lui. Fata împaratului, cînd l-a văzut, nu mai putea de bucurie.

— Ce făcea zmăul cu curțile lui, cînd se ducea undeva?

— Pocnea din biciul ist din cutu de trei ori, și le făcea două mere. Tețu-leganat la biciul, pocnește de trei ori, face curțile două mere și le dă fetei împaratului.

După ce-a scapat fata cea mare, se duce la curțile zmăului celui de mijloc și-l biruește și pe el ca și pe cel întai.

Îi mai rămăsese să scape pe fata cea mică, care-o ținea smăul cel mic.

Scapase el ușor pe fetele cele mari, de la cei doi zmei; pe cea mai mică însă era mult mai greă, căci avea mult de muncă, și chiar zmăul ist mic era mult mai voinic ca ceilalți.

După ce trece prin niște păduri urte, pline cu șerpi, broaște și tot felul de dihăni, ajunge la curțile zmăului.

Cum îl văzu fata împaratului, îi zise:

— Vai! ce voinic mindru și frumos ești. și cum are să te prăpădească cînele de zmău cînd te-a vedea?

— Da unde-î dus?

— La vinat.

— Și pe ce semne știi cînd vine?

— Svirle buzduganul de șapte mile de loc și atunci bucatele trebuie să fie nici răci nici ferbinți.

Și cum vorbeau ei, numai ce aude buzduganul în poartă în ușă și în casă. Tețu-leganat îl răpede de nouă mile de loc, și cînd a trecut pe lîngă urechea zmăului, l-a rătăcit-o din loc.

Cînd era pe la podul de aur, calul zmeului a început a forăi și a se da înapoi.

Zmău-î zice : — Haî, mînce-ț-ar corbii carnea și cîinii cîolanele, ce crezi că sub pod e ciucele de Teiŭ-leganat ? Atunci numai ce ese Teiŭ-leganat și-l întreaabă : cum vrei să ne luptăm ? din trîntă să ne trîntim, ori din paloșe se ne tăem ?

— Ba din trîntă să ne trîntim, că-î mai dreaptă.

Atunci se încep a se-lupta : de dimineața și pînă în sară se trîntiră, și nu se da nici unul.

Amu li era sele și toame ; zmeul vede o cîoară și-î zice :

— Dă-mî o leacă de apă, că Ț-oiŭ da hoitul lui Teiŭ-leganat să-l mîninci.

Teiŭ-leganat zice cătră cîoară :

— Dă-mî apă să beŭ că Ț-oiŭ da hoitul de la trei zmei să-l mîninci tu cu toate neamurile tale.

Atunci cîoara se repede la un iaz, ia cu clonțul apă și picură în gura lui Teiŭ-leganat cîteva picușuri.

Teiŭ-leganat prinse la putere, și cînd l-a izbit odată pe zmeu, l-a vîrit în pămînt pînă la git. Apoi cu paloșul l-a tăet capul și l-a omorît.

Casele zmeului le-a făcut două mere și le-a dat fetei celei mai micî, care era cea mai frumoasă din fetele împaratului, și pe care Teiŭ-leganat își pusese ochii.

Teiŭ-leganat luă fetele împaratului, merse cu ele la fîntînă pe unde trebuia să lasă din lumea neagră în lumea albă. Teiŭ-leganat prinde funia și o scutură ; scuturătura vine înapoi.

La gura fîntinei așteptaŭ deci cei doi frați de cruce al lui Teiŭ-leganat.

El pune în patul ce era acașat de funie, pe cele trei fete și scutură funia. Patul începe a se urca și Teiŭ-leganat ramase singur.

Cînd văzură Strimbă-lemne și Sfarmă-peatră fetele, nu nu mai putură de bucurie. Ei dădură drumul patului ca

să-l scoată afară și pe Teiŭ-leganat.

Sfarmă-peatră cu Strimbă-lemne se sfătuiseră ca să-l urce pînă la jumătatea fîntinei pe Teiŭ-leganat, și să-i dee drumu ca se scape de el. Teiŭ-leganat însă se temea de așa ceva, și ca să-l cerce, pune în pat un holovan, și scutură funia. Patul începu a se urca și după o bucată de vreme numai ce aude o pocnitură. Cei doi dușmani ai lui Teiŭ-leganat, dăduseră drumu patului cu holovanul.

Teiŭ-leganat văzînd șirichicul tovarășilor lui, porni iar în lumea neagră. Merge cit merge și ajunge la curțile lui Statu-palmă-barbă-cot. Cînd l-a văzut moșneagul, nu mai putu de bucurie. Ospățuri ca acele îi făcu, și-l întrebă că ce vînturi îl aduc pe acolo?

Teiŭ-leganat povesti lui Statu-palmă-barbă-cot pataraniile lui cu zmeii și cu cei doi tovarăși ai lui, și-l rugă să-l învețe ce să facă pentru a putea eși pe lumea albă.

— Nimene n'ar să te poată scoate de aici, fătul meu, de cit numai pajura din pădurea zmaului cel mare. Pajura aceea pe fie-care an scoate 12 puî, și nici de unu n'are parte, căci cînd se duce după mîncare, vine un balaur și-i mîncă. Dacă-i putea să omori balaurul, ea te-a scoate de la nacaz.

Statu-palmă-barbă-cot, mai dăscăli pe Teiŭ-leganat cum să se poarte cu pajura, și pe urmă se despărțiră.

— Pentru că n-ai fost rău ca tovarășii tăi ai scapat bine de la mine: dar dacă ai fi fost și tu ca ei, apoi cu zile nu scapai de la mine. Teiŭ-leganat merse în pădurea zmaului cel mare și ajunse la culbul pajurei. Toceai atunci eșia dintr'un ezăr și balaurul ca să mînce puîi pajurei. Teiŭ-leganat scoate paloșul și dintr'o tăetură râteză capul dihaniei de balaur și scăpă puîi de moarte.

Cînd l-au văzut puîi, nu mai puteau de bucurie.

— Cînd te-a vedea mama, are să te înghită de bucurie.

Atunci ei l-au făcut un fulg și l-a pus sub aripa celui mai mic.

Cînd a venit pajura și i-a văzul, era să moară de bucurie.

— Cine v-a scăpat, dragii mamei ?

— Un flăcău voinic și trumos, îl răspunseră ei.

— În cotro s-a dus ?

— La răsărit, răspunseră ei.

Pajura, ca o vînătoare, se repezi spre răsărit, ca să găsească pe cel ce i-a scăpat puil, dar nu l-a găsit.

— În cotro a apucat, dragii mamei ?

— În spre apus.

Răpede iarăși apucă spre apus, dar nici urmă de flăcău n'a găsit.

După ce mai fugi spre amiază și spre mează noapte, puil ziseră :

— Noi mamă țom spune unde-l voinicul care ne-a scăpat, dacă ne făgăduiești că nu-l vei mluca.

— Nu-l mîinic, dragii mamei.

Atunci puilul cel mic scoase de sub aripă o peniță mică și-o aruncă jos ; din ea eși un flăcău mindru, de nu mai era altul ca el. Pajura îl înghiți de bucurie, și cînd îl vărsă, Teiŭ-leganat era de-o mie de ori mai frumos ca înainte.

— Ce poștești de la mine, voinice, pentru binele ce mi-ai făcut ?

— Să mă scoți în lumea albă, răspunse Teiŭ-leganat.

— Pregătește să ai 12 vase de vin și doi-spre-zece boi fripți, și mine mergem.

Teiŭ-leganat se duse pe moșia zmaului cel mare, luă și fripse 12 boi, cumpără 12 buți de vin și în zori de ziuă se puse pe aripile pajurei cu boii fripți și cu vinul.

Merseră, merseră cale lungă, peste ape și munți, văi și dealuri. De cîte ori îi era pajurei foame, Teiŭ-leganat îi dă cîte un vas de vin și cîte un bou fript. Atîta drum merseră, în cît cînd era aproape să-l scoată din fîntînă nu mai rămăsese lui Teiŭ-leganat de cît un pahar de vin ; carne nu mai avea de fel.

—Dă-mi să mininc și să beu, zise pajura, că nu mai pot de foame.

—N'avem de cât un pahar de vin, răspuse el.

Dă-mi carne se mininc de unde știi, că nu mai pot, și ne prăpădim amîndoi. Atunci Teiŭ-leganat lae din talpa piciorului o bucată de carne ș-o dete pajurei.

De-atunci are omul în talpa piciorului lipsa de carne între călcăiŭ și degetul mare.

—Bună-i carnea de om, zise pajura ; de știam mai de mult că e așa de bună, te mincam plină acum.

Mai merșeră cit mai merșeră și după cităva vreme Teiŭ-leganat se văzu iarăși pe lumea albă.

Merșe el cit merșe și ajunșe la curtea împaratului cel cu fetele. Fetele cele mari se măritase una după Sfarmă-Peatră și una după Strimbă-lemne. Cea mică, din pricină că n'a ascultat pe tată-său să se mărite după un fecior de împarat, o dăduse slugă la curțile lui Strimbă-lemne.

Cînd a auzit împaratul pățeniile lui Teiŭ-leganat și drăciile lui Strimbă-lemne și ale lui Sfarmă-peatră, se încruci. Inșură pe Teiŭ-leganat cu fata lui cea mică, îi dăruie toată împărășia lui și a trîntit o nuntă cum n'a mai fost alta pe lume, la care a poftit și pe moșneagul și baba ce-a crescut pe Teiŭ-leganat.

La nunta lui Teiŭ-leganat aș fi jucat și eu dacă eram pe atunci, că el nu se ferea de țaranii ca hoerii de azi.

Ș-am încălecat pe-o căpșună și v'am spus și eu o minciună.

M. Lupescu

M. Lupescu.

În supri Sfeti Vasîli (Vergielu).

Şi pi la noi *si ari* ca şi pi-aiurlia şi plugari aŭ cu i *tirş* (brad împodobit), bghicî, pkistol, fluir, urs, babî, moş-niag. caprî, jîdan şi alti *budihali* uriti, meniti ca si spării pi ciei copkili şi nevîesti dim sat. După cî-o *găti* di-arat, si eu şi si string cu tăi'ntro casî dim sat, nămuiti di cu vrîemi di băietani cii măi din 1) ūamini uni ş-aduc *dzicalaş* şi *băuturi*. Si string pi urmî ca la *prepenăti*: barbaţ, *sumez*, fieti şi ori cini vre şi ari plăceri.

Cieli fieti harnici, aduc mîncări ca acela, gata di-acasi, colaci, plăcinti, puî fript;... las cî la noi di-om timp di vrîemi nu si măi aduci-aşë, da in si ti faci pisti hraniţi di cea parti 'm *Cordun...*, ş-apu si vîedz pitrecanii şi mîncări, di si ai dzeci pintici nu unu.

Tot amu mamili ş-aduc copkilili cari n-o mei ieşit *in sat* (la horă) di loc, şi la joc mni-o aşadzi lingi fata cei măi harnicî şi măi di gospodari din sat şi i-o arati s-o *atol* ori şi cin di pildi.

Da vidieţ mnevuastrî, amu di-o *bucă* di vrîemi s-o'nceputu-si a si strica lumia şi pi la noi, batir cî stăm in *criili* munşilor : ies la joc tăti poşodicurili ni 'ntrebati di nimi şi aşë nitam-nisam, far di-om pkic di ruşni macar. Nu-i cum iera pi vremea cin *neni moşi* (părinţii şi bunicii) *nostrî* iera tiniri ca noi. Incepl-a ci şi pi la noi kicăloşii şi mnişalii ca la tîrg (oraşe). Duamni, şi numa ci ni-om trîezi'ntro buni diminiati c-o *prăpădieniţa lu Dimnădzău*, di nu *ti şti* tu ci *ti* faci. Ai si cii bucuros si cii primnit şi-m *gănadza* (gaura) şerpilu, si ti-amnistui, da şi di-acolū-al si cii scos cu *şupîşa* ! cu (nepusa'n masă).

Şi cum dzic, după ci si string, apu si eu şi s-aleg 2-3

1) Cînd să întrebuintază „ în loc de m. atunci n mai nu s-aude, s-aude canu 1/2 din sunetul lui. (ca un i. aproape).

flăcăi măi dim uamini, măi cu trieciri din sat; si pun la capu mîesî şi strîng di pi la fişticari ūom citî-om lucru: o verigî, o mîrgê, lei... om şirag di mîrgîeli, lei... o pîre bortiti, şi ori ci lucru însamnat, anumi adus, şi si pun tîti la om loc într-om vas cu api. Amu-î începutu » *Vergîelulul.* »

După ci-o *gîti* di pus lucrurli, om flăcău ie duauî lingurî ori duauî vergîeli di la stativi şi dzici :

« Ci suni, ci răsuni? »

Altu rîspundi :

— « Luncili cu gîuncili,

Văili cu ūoili,

Zmnidzili cu caprili,

Vergîelu cu fietili. »

Amu dzici to cel dintîi.

— « Da pim vadurî cini trieci? »

— « Trieci Toma cel bogat,
cu cincî bghici-l bat.

Suni din ineli,

bati din vergîeli,

Arodîta (?) Dîamni. »

Şi cel dintîi scuati-om lucru pus in vas, şi dzici c-o scos pi *Sfeti Vasili*,— pi Iel îl scuati'ntîi, ci cu Iel si-nciepi anu. — Tîti lumla stă ş-aştiapti si-î lasî norocu şi sorocirea. A cui o fost lucru scos, di-aciela-î ferici ci-î ca şi Sfeti Vasili. Si scuati pi urmî Bobotîadza, Sfeti Ioan şi pi rind tîţ sfinţi şi cinstiţi l'ărinţ, dzicinu-si la sicari sfînt : « Ci sunî, ci răsuni... »

Dupî ci o *gîti* di scos tîţ sfinţi, celi duatîspreci praznici împărăteşti şi tîti sîrbatorili citi-s într-on an, încep a si scuati : casa, masa, plugu, cuăsa., şi tîti bichisurli o mului din casî şi di pi-afarî, ştiadza, pkiua, mîara, bîţocu, ilău, barosu, ţoi... tirla oilor, coşerîu, sîrunga, stîna, trîmbghîţa, comârnîcu, spătârîli, budăca, galiata, virtîeju, tău-jerîu, culişerîu, hîrzobu, străcătoaria, fidîieşu, zgîrfaciû,

cîaunu, brighideu,... mă rog tîti lucrurili cîti trebi *omulu* orî cin şi lă orî şi ci.

Pi urmî'ncep cu păsiri, întîi cu cîeli *dumiesnici* şi pi urmî cu cîeli dim tîrş (pădure) : găina, raţa, gînsca, pichi-ria, găinuşa, uliu, hultănu, ferunca (fugăi), cîrstielu, vrab-ghiia, mîierla, cîuarea, buha. huhuriedzu, pupidza, bouidi balti,... lăti cîelia, dî-a ciru păru pîn şi dihăniili.

Amu la mult li sî pun porecli cum li-o fost norocu, pi cari l-o scos o dihăniî urîti orî cini şi ci dihăniî rămîni cît a ci lumîa. Numa la sărbători şi dzicî «ci suni, ci răsuni,...» la alti cîelia, nu.

După ci s-o firşît „Vergielu“ şi pun pi băuti şi pi giu-cati, si măi triaci din năduhurli şi nacazurli omului ci si duci.— Amu fiicari-ş aduci-aminti de vorba ceia: cîeli buni sî s-aduni, cîeli rēli sî si spieli.» Băietani si' nsoţasc şi au adusî din buni vremei *cinsti* (rachiu). Il cerb cu mîieri, cu cafè şi cu chiperi şi si to beî şi si cînt :

Holireuţi ş-o rachii
cum ar be badia si cii.
Holireuţi cu chipert.
n-am băt di-alaltieri.
D-apu lnei cu dzahar,
n-am băt pu-ci di-om an.
Si let si ti 'nesăleşti,
inimniuara si-ţ tonneşti.
singili si-ţ primineşti.
Si hēi amu ca si-ţ cii
şi pi-on au întreg si-ţ îi.

Tot amu flăcăi-ş duc di minî la capu mîesi pi *draga* inimuoari lor, ş-o cinstesc dimpreuni cu părinţi i orî v-o rudeniî di i cu ie.

Pi la *cîntători* si duc fişti cari pi la casa cui-a ari. Si ti faci numa di-oparti şi s-audz :

Bat-o crucia băuturî
ci mîi-o *lega* limba'm gurî.
Cum o beū mă'nvesăleşti,

Limba'm guri s'ncilclești,
și'ncep a vorbghi turcîești.

Ia de ieștia, cîntici cole bătrînești, ș'așadzăti, da nu niști nimnicurî di ies (iestu) ci ies amu cu *hamort* și cîti și măi cîti di ni fac bghietili copkili sî-ș sai dim minț dupi cîi *gulerat* și *pintinat*. Ș-apu... *marțafoi-ș* fac chelu și ieli to pi noi *cloricari* ni nimeresc.

(*Cotîrgaș-Broșteni, județul Suceava.*)

I. Teodorescu

Strigăte în joc

103 Badea cu cură cu bumbi
m-a trintit asară'n unghiū
de mi s-a strînit un junghiū.
Vină bade de mi-l leagă
dacă u'ai fost om de treabă.

104 Copiliță ce nu crești?
Ori cu dracu te iubești?
Mai era una ca tine
da cu dracu trăia bine.

105 Pe din sus de cea
grădină
merge-o tinăra copilă

cu drăguțul ei de mină;
de mină șiindu-se
din gură muștrîndu-se.

—Lasă-mă bade de mină
să mă duc in cea grădină
să rup două trei crenguțe,
busuioc și tămiițe
mestecat cu trifoi
să ma vii bade la noi;
să-mi fac verde cununiță
cununiță de turiță 1)
să mai vii badea bădița.
Nu vii bade sările
să ascuți muștrările
cit mă muștră maicuța
bade pentru dumneta.

1) Turiță o o burucană

106 Bade dorul de la tine,
Peste multe dealuri vine
și nu-l poate opri nime
nici țiganul cu scripca
numai eu cu inima.

107 Mult mă mier și mă
desmier
babele la joc ce mer 1)
nevestele la el ce cată
de stau cu gura cascată.

108 Fost-am mic
și n-am perit,
ș-amu că-s mare să pici
cînd sint mai drag la femei?

109 De-ar fi dorul vinzător
face-m-aș neguțator,
neguța-l-aș neguța
numai de l-aș capata.
Neguța-l-aș și l-aș vinde
numai de l-aș putea prinde.

110 Cine mină plugul rău
trece pe la fagădaș 2)
dacă nu-s bani în jașcău 3)
zice că-i rachiul rău.

Care mină plugul bine
bea'n crismă și mai rămîne,
și tot face voe bună.

111 De cit maică m-ai fi
făcut
mai bine m-ai fi perdut
sub uu *tărnuire* de apă
malurile să mă mlăcască
apa să mă limpezască.
Maică maiculița mea
da ț-a fost dragă lumea
la urit nu mă mai da,
da ț-a fost drag a trăi
la urit nu mă sili

112 Frunză verde trei mas-
line
s-a dus puil de la mine;
tuturor le pare bine.
Numai mie-mi pare rău
c'a fost pușorul meu.

113 Pe marginea de pămînt
merge badea sămăniud
și din gur'-așa zicînd:
—Să te faci grîule, faci.
și să stai la săcerat
ca puica la sărutat,

1) Merg.

2) Fagădaș sau crismă

3) Jașcău sau pușcă

și să stai și la'mblătit
ca și puica la iubit.

114 Măi barbate, blastamate,
cînepă mî-ai samanat
boala'n oase mî-ai bagat.
Vai : la coasa ș-o cosește
de boală mă mintuește

115 Ciuciulica neteda
șapte ani de cînd să la
și lăută nu era :
pe tot părul lindena;
pe cararea de dinapoi
merge ciurda cea de boi.
Vină bade joi la noi
că *mutul* merge la oi,
socru se duce la moară
soacra zace de lungoare,
pînă lumea nu se scoală.

116 Vai de-aceala saleacu¹⁾
care-i slugă la altu ;
multe rabdă saleacu.
Las să răbde
dacă șede ;
largă-î lumea și n'o vede,
largă-î lumea'ncornorată
de voinicii înconjurată :
la tot fagul cîte cincî.

La făguțu din carare
zace-un voinic de lungoare
cu mindruța la picioare,
tot îi muta perină
de la cap, de la picioare
după umbră, după soare.

*
* *

117 Ce folos de cușmă lungă
dacă nu-s parale'n pungă ;
mai bine mai rotunjoară
cu punga plinișoară.

*
* *

118 Hai ! plopșor cu frun-
ză lată
te-aș iubi și-mi ești cumnată.
Haa! plopșor cu frunza'n-
gustă
te-aș iubi și-mi ești ca cuscră.
Haa! plopșor cu frunza'n-
drum
te-aș iubi și nu știu cum,
te-aș lasa și nu mă-ndur
că mi-ai fost odată bun.
Haa! plopșor cu frunza
deasă
te-aș iubi și-mi ești mireasă.

*
* *

119 Haa! Ungureanu dra-
cului
șede-n virvu scafului

1) Solcacu sau săracu.

de doru malaiului. 1)
Haai! unde vede-o rădăcină
ei gindește-că-i slănină;
unde vede-un dup 2) de lână
fuge cite-o săptămână.

*
* *

120 'Iai Marie'n deal la vie
ce-o ă cîștiga, {-olu da ție;
unu ție, unu mie -
ș'om face tovărășie.

*
* *

121 Frunză verde de-un
dudău

cine-aude glasul meu
lasă oile'n pirău
și vine să-l vād și eu.
Cine-aude glasul mindrei
lasă oile pe munte
și vine ca să-l asculte.

*
* *

122 Foae verde de doi brazi
de-aș ajunge pînă Marți
să privesc pe cei legați
cum îi duc la Pingarați, 3)
ca să-și facă pedeapsa
pentru una și alla,
numai foae ș'o lălea.

*
* *

123 Foae-verde de sulcină
cîtu-î baba de bătrînă
tot așteaptă voe bună
de trei ori pe săptămînă,
ș-uu colac, ș-o luminare,
ș'un volnic frumos calare.

*
* *

124 Frunză verde de hămeci
eu însărez la viței
și vin fără de cercei;
și însărez la vițele
și vin fără de mărgele,
și însărez la fîntină
și mă'ntorc cu doi de mină.

*
* *

125 Zup zup zup, de abia
mă duc
să mi-o'nvirt pe meșteșug
pe două roate de plug;
și de slab de-abia mă trag
intr'o grădină cu mac
cu puica pe după cap.

*
* *

126 Trece rusca prin urzici
și rusul guț! guț!

*
* *

127 Adă mina la hătrina

1) Malaiul nu-î făină, cum se înțelege în Valahia. Malaiul se face din făină de porumb și să coace în cuptor. El poate fi dulce și dospit.

2) Dup de lână, sau un floc ori ghiț de lână.

3) Pingarații sînt în jud. Neamț; aici se închid hoții.

să te joc, minca-ţi-aş gura :
ia nu te teme că-î căde
pînă-î fi sub mina me ;
Ia nici odată nu-î așa
şi-î învăţată gura mea
ca să zică tot așa.

—x—

128 Bată-te crucea barbat
n'ai făcut patu mai lat
să'ncapa şi cel sarac,
că saracu-î ca şi dracu
de ce-î dai, de ce mai cere
pînă prinde'n sin la pele
ş'apoi scapă la putere.

—x—

129 Foiliţa *colighiţă*,
hai la munte şi fă brinză
c-o fatat o haita-n frunză
ş-om face destulă brinză ;
o fatat ş'un cine scurt
ş-om face brinză şi unt.

—x—

130 Frunză verde trei mas-
line
traî-ū-aş şi n'am cu cine ;
muri-u-aş, moartea nu vine,
şi mi-î gîndu tot la tine.

—x—

131 Foaie verde merişor
pe pîrăul repegior
sui-o țarcă ntr'un picior ;
săriți fete s-o prindem

să-î luăm un!urele
să ne ungem buzele.

—x—

132 Frunză verde măr din
cring
cumătriță hai la țîrg.
—Fă nainte că te-ajung,
cu cheile zurăind,
cu mina badei facînd ;
atîta mai zăhovesc
pînă ce mă'mbrobodesc
şi după tine pornesc.

—x—

133 Frunză verde de cior-
chină

asta-î lelea cea fudulă
ce-o dat brinz'o dat făină
ca să coasă pui pe mină.
Asta-î lelea cea fudulă
pe la poale cu țidulă.

—x—

134 Frunză verde barabolă
de cit te prindeam cu doi
mai bine-mi perea doi boi,
o sută cinzeci de oi,
o scroafă cu cincî purcei
ş-o haită cu cincî căței,
ş-o găină cu trei pui.

—x—

135 Foaie verde sălcioară
tu leliță Mărioară
ochii tăi mă bagă'n boală

ochii și sprincenele
fac toate greșelele :
tot le sufl și le coborî
sufletul badei l-omori ;
tot le sufl și le ridicî
sufletul badei l-usuci.

—x—

136 Foaie verde iarbă lată
sta în ^{uturii} pling la poartă ;
că c. proastă îi mai poartă ;
pling fluturii și jălesc
pe ce proastă strălucesc
și de lucru nici gîndesc.

—x—

137 Foaie verde iarbă lată
mînza nu-i, eapa-i furată,
cărui-a-i de lupi mincătă :
mînza este, eapa nu-i,
o furat-o dumuealui,
eă o cat și dînsa nu-i.

—x—

138 Foaie verde iarbă lată
sta în flăcăii să se bată
pentr'un tăbultoc de fată ;
sta în flăcăii nu vă bateți
că mai vine-un tăbueț.

—x—

139 Frunză verde ș-o lălea

harnică-i nevasta mea :
o pus oala să se lea
ș-o crescut iarbă sub ea.

—x—

140 Foaie verde lemn plesuit
eu pe dracu l-am jupit,
pelea i-am făcut obele
lacătă cum joc cu ele.

—x—

141 Frunză verde lemn de
nuc
zis-a lupul cătră cuc :
măi voînice hal cu mine
că știu calea'n codri bine ;
că știu turma cu berbeci,
isvoare cu ape răci,
și desagi cu ruminele *rubinele*
și copite ochișele.

—x—

142 Zup ! zup ! zup ! mere
de plop
la noi sint, dar nu s-o copt ;
da de-a fi vr'o toamnă bună
s-or coace noaptea pe lună.

—x—

143 Foaie verde baraboiu
mai văzut-ați ca la noi
fete mari cu văduvoi ?

1) Muntelele își împodobesc cămeșile cu diferite cusături și cu fluturii, ce-i cumpără de pe la dugheno.

Ş'apoi foae clocotici
mai vazut-ați ca pe-aici
fete mari cu copii mici
și neveste cu voinici ?

—x—

144 Foae verde stejărel
citu-î omul tinerel
să ține dorul de el ;
după ce îmbătrânește
dorul mi ții-l părăsește
și el să călătorește

—x—

145 Foae verde lemn plesnit
tot am stat și m-am gindit
cine măi m'ar fi dorit ?
Frații și surorele,
strușu 1) cu garofele,
stratul cel de busuïoc,
ș'apoi foae siminoc

—x—

146 Foae verde lemn de
plop
ungurean cu șlogu'n pod
adă fata să ț'o joc ;
s'o joc să fie jucată
să mă pomeneasc'odată
și de mumă și de lată.

—x—

147 Ungurean de pe Siliște
sede jos și pușcă'n giște ;

de pălea orî nu pălea
el zice că nimerea
tot a zamă plăzmuea.

—x—

148 Foae verde lemn de soc
eū la joc, mama la joc,
plăcintuța arde'n foc ;
Iară foae Iarbă grasă
de-ar fi fost mama pe-a-
casă
plăcintuța n'ar fi arsă.

—x—

149 Oî săracu fecioraș
cum joacă de fudulaș ;
după ce s a însura
i-î plăti și n'a juca.

—x—

150 Frunză verde Iarbă lată
bogățica șede'n ladă
și toanta șede pe vatră
c'o gură mare cascată ;
tot așteaptă căutată
bat'o D-zeū s-o bată.

—x—

151 Frunzușoara ș'o lalea
oî saraca mîndra mea,
cît de bine mă ținea
cu lapte dintr'o lulea
mămăliga prin surcea
lua-u-ar dracu s'o ia

1) Struș sau buchet

că ea bine mă ținea.

—x—

152 Foae verde solz de pește
mergi barbate după pește :

hai voľnice de trăește,
c'acolo trăesc și eũ
unde-ĩ barbat *metchãit*;
unde-ĩ oala spartã'n fund
acolo trăesc mai mult.

Culese de **M. Lupescu.**

Povestea unui negustor Turc

Zice c'a fost odată un negustor turc. El venind într'o zi într'un sat la o casă să găsduiască, și văzind acolo o scroafă cu mai mulți purcei mici după dinsa, întrebă pe gazdă ce sînt aceia, fiind-că el nu mai văzuse asemenea animale. Gazda îl răspunse, că aceea este o scroafă cu purcei ; îl mai spuse că șcroafa fată de cîte două și trei ori pe an, cîte 7, 8 sau 10 purcei de odată.

Atunci turcul se miră foarte mult de repeziciunea cu care se înmulțesc aceste animale și, numai de cît, se hotărî ca de tot capitalul ce avea, să cumpere porci, crezînd că are să se îmbogățească tot așa de repede.

Cum zise așa și făcu. Incepu a cumpăra porci de toți banii cîți avea, și în scurt timp strînse o turmă mare de porci.

Dar nu trecu multă vreme la mijloc și dete și brinca întrînșil, și muriră de se stinseră, așa că nu-ĩ mai rămase de cît vre'o cîțiva purcei. Atunci turcul se puse de-ĩ tăia și pe aceștia și pielcelele purceilor le dete ca să-ĩ facă o căciulă. Cînd căciula fu gata, o și puse în cap și se duse la țirg. Acolo îl intilniră o mulțime de prietini de ai săi și văzîndu-l, numai de cît îl întrebară ce a pățit de și-a făcut o așa căciulă ?

El le răspunse : „La așa cap, așa căciulă trebuie, pentru că a trebuit să-mi vîr tot capitalul în porci din care pricină am ramas calic.“

Culeasă de R. Marinescu

C Î N T E C E

241 — Unde te duci Marinică?
— Peste Olt. drăguță Anică.
— Dar Anicăi ce-î aduci?
— Fustă albă și papuci
și-o creacă cu mere dulci
și-o farfurie de nuci.

—x—

241 Pe margine de Olteț
răsărit-a nuculeț,
nuca mare, frunza rară,
s'aũ strins toți cucii din țeară
și cîntă de se omoară.
Și mai sus între smicele
cîntă două turturele.
Una răsfiră din pene,
ca Maria din sprincene,
și-mi răsfiră din penițe
ca Maria din rochiță ;
alta sucește din cioc
ca Maria din mijloc.

—x—

242 Vine Barbu de la plug,
cu doui-spre-ce boi la jug.

Vine Barbu de la fete,
cu gura friptă de sete,
cu mijlocul plin de bete.
— Ce cați Barbule la noi,
orî nu sînt tete la voi?
— Ba sînt multe
și mărunte:
ale mici
pentru voinicî,
ale mari
pentru hăbarî.

—x—

243 Barbule, Bărbuțule,
sămăna-ți-aș numele
pîn toate grădinile,
să răsară florile,
să le poartă fetele,
fetele, nevestele.

—x—

244 Colea'n vale la isvoară
este un naș și-o finișoară.
— Ține, fină, vin de bea
de la minușița mea.

N'o fi, naşule, păcat :
pe mine m-ai cununat,
trei copii mi-ai botezat,
două fete ş'un băeat ?

—x—

245 Merliţă, merliţă
pasere pestriţă,
curvă de uliţă
şi de mahală,
mi-ai rupt inimă.

—x—

246 Frunză verde mărgărit
nu mai pociu am, ostenit,
tot umblind după iubit
şi nimic n'am folosit.
Şi mă dor picioarele,
ocolind pădurile,
gonind coţofenile,
frământînd dragostele.
Mi-au căzut şi unghile
lovind butuşinele.

—x—

247 — Aolică, vecinică,
să vii de-seară la furcă.
—Nu pociu, nu pociu ve-
cinele,
că sunt duşmancele rele,
ascultă pe la proptele.
Ne ascultă vorbele,
ne strică dragostele.

—x—

248 D'aolică, neică frate,
numa balta ne desparte
şi-o grădină
şi-o flintină,
şi-o pustie de saia,
stare-ar pus' e să stea.

—x—

249 O mândră care mi-e
dragă,
să poarte şi iie neagră,
mă duc la ea, că mi-e dragă,
barem la iad să mă tragă,
tot n'o las, că-mi este draga.

—x—

250 La fintina din buget,
mă faci fată să aştept.
Aşteptaîu, cîl aşteptaîu,
imî luaîu şuba şi plecaîu.
D'ar fi fost vr'o sărbătoare
n'ar fi fost vr'un lucru mare.
Dar fu zi bună de lucru,
nu ţi-ar mai putrezi trupu,
nici trupu, nici oasele,
ţi-am purtat ponoasele.
Ponosu de vinerea
ţi-l purtaiu duminca.

—x—

251 Voi, voi mîndrelor
mele,
toarceţi şi-mi faceţi izmene,
cămaşă cu floricele
cu guleru porumbac,

c'ăşa mî-a fost mie drag.
C'am avut izmene noui.

Le-am rupt tot venînd la voi,
plin grădini şi pin zăvoiu.

Din Ştefăneşti jud. Vâlcea

culese de T. Bălăşel

252 S-o dus popa la pădure
cu'n topor şi c'o săcure,
să tae un lemn de plop
să-i fie de pus pe foc,
să tae-un grindeiū de plug
să-i fie de meşteşug.

S'o'ntilnit cu-o fată mare.

—Bună cale fată mare.

—Mulţămesc sfinţiei tale.

Părinţele und'te duci?

—Mă duc, fată, la pădure
cu'n topor şi c'o săcure
să taiū un grindeiū de plug
să-mi fie de meşteşug.

—Ia uită-te la ist trup,
n'ar fi bun grindeiū de plug?

Picioarele
coarnele;
minile—
tinjălele;
buzele—
circeile;
îţile—
roţile;
degitile—
cuile.

— x —

253 Pe dealul cu florile
aman, puiule,
drage mi-s copilele

aman, puiule,
cînd li răsar ţiţile
ţiţile ca nucile
de mă-mpung în trinsele.

Pe dealul cu floricele

aman sufleţele,
jăluesc nevestele

aman, puiule,
că le'ntrec copilele

aman puiule;
jăluesc copilele

c'aū rămas nevestele.

(Din jud. Roman)

— x —

254 Foaie verde odolean,
cite zile-s intru'un an
toate le petrec cu-alean,
tot cu alean şi grea durere
pentru o curvă de muere.
M-a făcut din om neom,
nici noaptea nu pot să dorm;
mi-l somnul la chiotoare
şi mîncarea pe cărare.
N'am gîndit în vremea mea
că aist pahar l-oîū hea :
eu am chitit că-l cu zahar,
el a fost pelin amar.

(Din Bistricioara
jud. Neamţ.)

255 Frunză verde mazere.
 mă muncesc, puică de-un an
 să fac pelinul zahar ;
 pelinul e tot amar.
 Pelin beu, pelin mîininc,
 sara pe pelin mă culc ;
 dimineața cînd mă scol
 cu pelin pe ochi mă spal.
 —Cat lu cofă, apă nu-i,
 sticla-î cu pelin în cuiu.
 De-un amar și de-un pelin,
 sufletețul meu e plin.

(Din jud. Neamț.)

—x—

256 Frunză verde măciueș
 la porțiță la cireș
 ese Catincuța-n les
 și dă gură fără de greș.
 —Catincuță und'te duci
 numa'n fustă și'n papuci?
 —Mă duc, mamă, să mă
 'nnec,
 lumea 'n ochi să nu mai văd;

mă duc, mamă, pe pustie
 lumea 'n ochi să nu-mi mai fie:
 mă duc, mamă, să mă'nnec
 unde-a fi baltă mai lată
 să încap cu zestrea toată
 c'am rămas nemăritată.

(Din jud. Roman)

—x—

257 Frunză verde burueană
 Ileană, Ileană,
 hai Ileană la poeană
 Ileană, Ileană,
 să săpăm o burueană
 să dăm mîni-ta să moară,
 că de răul mîni-ta
 nu ne putem însura ;
 burueana macului
 ca s-o dăm bărbatului
 să se ducă dracului.
 Hai Ileană'n București
 să-ți fac strae muschicești
 și papuci cazaciești.

culese de A. Gorovoi

O samă de cuvinte

(Urmas)

- Clit*— lucruri puse unul peste altul.
cloampi— bătrână și fără de dinți.
cobe— o boală a găinelor: cîntă ca cucoșii.
coboc— un fel de scafă strîmtă și adîncă în care se face mujdelu.
coc— mălăuș.
cociltauri— locuri rale, anevoioase de umblat.
cocirliși— o mîncare cîobănească făcută din *jîntuit* și caș proaspăt.
cocuș— v. *coc*.
coltiș— o bucată de lemn de 2-3 naclazi, ori de 2-3 celniși.
condrăchieru— cel ce face *condrat* (contract) cu boerul pentru întregul sat.
conșat— pricepere: *n-am conșat la capu mnei*— nu mă pricep.
corceriși— bucătăreasă la nunți, praznice, etc.
coropcaru— cel ce umblă cu coropca.
coropci— ladă cu mai multe deschideri, ce se poate purta în circă.
costișot— curmeziș, de-a coasta (o cusătură pe mîneacă).
coștem— fața de perină.
crasni— un jug cu un cui lung înainte pentru o singură vită: i se pune ca să nu sară- cuiul anină.
cotozali— amestecătură fără să fie lucru gata.
cotozul (a) — a mesteca: *o cotozît mămăliga*— a început a o mesteca.
cotramți— straiu vechiu și distramat.
coșobatini— cotobatură (pasere).
coșobani (a se)— a se pune cu puterea, a se îndrîji.
Nu te coșobani— nu te mai pune, nu mai umbla că degeaba îți-i.

covrit— încirligat (împrejurul hornului ori a focului).

covru— culcușul cînelui, a epurelui etc.

crămălui (a se)— a se munci cu gîndul spre a lua o hotărîre într'un felu.

crămăluit— foarte iritat, f. scîrbit. f. necăjit.

crancău— om care crăinicește, *crăinic*. Crancău zice munteanul pădurarilor și plășilor boerești cîri-l cheamă la „boeresc,” făcînd o gura cît o șură.

crănțai (a se), v. a se *clăntăni*.

culuzui (a)— a mesteca; acelaș înțeles cu *a cotozui*; „a cotozui” are participiul *cotozit*; participiul *culuzuit* nu se întrebuițaza nici odată.

crihan— mămăligă virtoasă.

cruci (a)— a sudui de cruce.

cucurudz— 1° popușoiu; 2° conuri de brad cari produc sămința.

cujbi— o bucată de lemn cîrjoctă, care se implintă cu un capăt în pămînt lîngă foc. Iar în celalt capăt se pune ceaunul cu toarta.

curechi— curechiu.

curi— curge.

custuri— un cușit cu pinza tare subțirică și fără plăsele.

cufu— cîne; se și strigă: *nea cufu!*

Dahon— lacom și urit.

daraña— tragerea, greutatea, ponderea unui obiect.

dălog— capătul ștreangului unui căpăstru.

dejmi— taxă, camătă, procent.

depara (a)— a feri, a înlătura cu minile ori cu picioarele tot de pe lîngă ori de pe tine, și apoi a purta minile ori picioarele degeaba prin aer.

dihoca (a)— 1° A tăia carne, curechiu, etc. 2° a prăda pe cineva.

dizghîoca (a)— a dizghîoca: carnea de pe ciolane, grăunțele de pe ciucălău, alunele de pe căluș etc.

discotorosi (a te)— a scăpa, a te descurca de belea, a te curăți.

dișanț— straniu; *mi-i dișanț*— îmi pare lucru straniu, curios.

dișanțat— v. *dișanț*.

distingi (a)— a descinge.

diștitora [a]— a deschiotora.

diștis— deschis.

diug— leneș, dugleș.

dirdali— cal rău.

dirdii (a)— a vorbi întrerupt, pe socoteala cuiva.

dtrjog— cal rău, dirdali

dîri— dîră, urmă făcută prin țirirea pe jos a unui obiect.

dodoc— un boț de mămaligă frământată cu brinză și neprăjită; se dă copiilor în mînă ca să tacă.

duluri— umflături la ori-ce și pe ori ce.

dupki— păr mototolit și încilcit.

doniți— vasul mai mult adînc de cit larg în care se mulg vacile.

drăcălui (a)— a da dracului ori și ce [suduind]; a umbla numai cu dracu'n gură.

drehli— niște bureți.

dric— 1° mijloc, mîez lucru potrivit, cum e mai bine: *dricu finului*, timpul cel mai bun de făcut fin; *dricu verii*, timpul cel mai bun din vară pentru coacerea roadelor; *dricu lucrului*, mijlocul trebei, timpul cînd treaba se face mai cu temeiu. 2° centrul de greutate al carului, locul unde se leagă *coșul* cu roatele de dinainte și cu *proșapul*.

drîmbi— un instrument de cîntat.

drîmboțu— buzat, minios, bosumflat.

drod— sîrmă.

ducuci— (a) a olișnui. a fi deprins cu un fel de lucru.

duhului (a)— a mirosi greu; se zice mai ales despre mort.

dulami— manta.

dumesnic— domestic.

dupurlui— (a) zmulge de pene, de păr, etc.

durdii— o bîrnă pe care se razimă lătunoile pentru corlă.

durligî— picioare lungi şi subţiri.

durubeţi— bucăţi de lemn lungi şi groase.

Fachii— o bucată de lemn ţandurită la un capăt, ori chiar mai multe ţandure de draniţă muete în rîşină topită şi aprinse, cu cari se umblă noaptea după peşte.

falcău— om cu fălçile mari, sau om care se făleşte.

fălda— făptură; soiu frumos sau urit.

făşcuţ— un vas în care se alege unt; e lung dar strimt.

feligian— ceaşcă.

feleştiuc— fitil pentru opaiţ, făcut din o bucată de petică.

ferigă— ferică (plantă).

feŃi— (a) a fi fată.

feŃi— timpul cît o fată a fost fată; *a-şi strica fetŃea* a fi deflorată.

Ńgliş— bine făcut, frumos.

firşit— sfirşit, line: *la firşitu lunii, i s-o firşit dzîlili.*

firtigău— om fără astimpăr.

Ńeacuri— nimicuri, lucruri fără importanţă; luări în ris; minciuni; vorbe grosolane.

Ńeşturi— curvă, femei rea.

Ńintic— fată mică şi obrasnică.

Fodur— Toader, Teodor.

folliş— vîntul (porecla vîntului)

foltău— scoarţa de brad cu care se acopere stîna; plur. *foltăi.*

forosig— feluşag.

fostoş (a)— a răspunde neîntrebat şi cu încăpăţinare; se zice de un om care chiar bătut fiind, el tot vorbeşte, injură pe cel care-l bate.

șoșălăi— *cheptănuși*, peptini de tras *canuri*; sînt lași și de formă pătrată și cu o sumedenie de dinți mici; pentru tras *păr*, sînt alți pepteni cu cozile lungi și cu dinții făcuți din cule mari și lungi. Acești din urmă se cheamă *cheptini*.

șoșcăi (a), și

șoșcălui— a mișui, a fugi în toate părțile. Se zice despre vermi din rană. despre șerpii strinși la un loc.

șreanți— capră rîfosă.

șrenți— sifilis.

șumideni— desime mare de oameni ori de copaci.

șunii— ștreang, fringhie; *minca-te-ar șunira*, prindete-ar cu funia ca pe hoși.

șuștel cu pluralul

șuștel— fucei (la plinză)

Gabur— Gavril; ca poreclă însemnează *prostan*.

gadini— paseri.

gărdini— minile și picioarele: *cu gărdinili'n sus*— cu minile și picioarele în sus, pe spate.

gărdini— șanțul, creștătura făcută cu gărdinarul pe marginea vaselor pentru a putea sta fundul.

Gavril— ursul (gavril cel prost)

găoadzi— bortă, gaură. Se zice mai ales pentru canalul vaginal.

gărdinaru— compasul butnarului.

gătejoli— o mîncare ciobănească.

ghejni— v. dejni.

ghitol— apă stătătoare și adese ori adîncă.

ghlorăi— sunetul produs de mațe.

ghizi— om slab cu ochii mari.

ghieri— ghiare, degete: *nu-ți implinta gherili*— nu vîrî degetele.

gig— o roată (un val) de sumanî de 70-100 metri; 40 metri și mai bine se zice giumătate de *gig*; iar mai puțin se zice *petic*.

gigos— cu gîtul nodoros, *nodilcos*, cu *nioatce*; primele începuturi de gușă.

gigul— viscol, vifor, furtună mare.

givr— v. *gigul*.

gilioan— slăbănog, care nu se mai îngrașă.

giurul (a)— a făgădui: cel cuminte *glurucște*, iar cel prost trage nedejde.

gimba (a)— a apuca, a prinde, a ajunge, a pune mîna.

gimboasi— insecte, colb, bucăți mici de lemne, sfărmaturi de putregaiu, țarnă, etc.

gînl (a)— a gîndi.

gîndului (a)— a purta de gînd, de grija cuiva.

glaoti— copii.

goangint— pîr. lînă etc. încheete la un loc cu glod, rîșnă, baligă, etc.

goblei— mîni sau picioare lungi și goale.

gojhăliț— paseri domestice

gotcan— cucuș de munte (masculin).

gotci— găină de munte.

groșlor— începutul zmîntinei (cînd începe a se prinde zmîntina pe lapte).

gurgui— nasul opincei.

gurlui— gîtul garafei, ulciorului etc.

Hac— simbric, salar, leafă.

hahău— lung și prost.

hamin— pitrecere.

halci— bucată, codru.

handra— fără treabă, degeaba.

I. Teodorescu.

TABLA DE MATERII

- Bălășel (T.).— Cîntece : 183, 220.
Cindea (I.).— Gruia lui Novac, 32.
Daniilescu (T.).— Cîntece : 5, 78, 136.
Filipovicî (V.).— Cîntece, 9. Bocet. 46. Descîntece, 93.
Gaster (Dr.).— Istoria nebunului Pavăl, 117.
Ghibănescu (Gh.).— Descîntece, 86.
Goilav (Gr.).— Ouăle părăsite, 97.
Gorovei (Artur).— Onomastica Poporulul, 11. O sama de cuvinte : 22, 41, 123, 148, 185, 223. Judecata lui Dumnezeu. 31. Cei trei feciori ai babei (poveste), 49. Prube de grațu popular, 81. Vrăji de ursită. 127. Povestea unei fete de împărat, 153. Cîntece, 222.
Herescu (P.).— Descîntece 96.
Ionescu (G.).— Cîntece, 6.
Ionescu (Serafim).— Cîntece : 29, 76.
Lupescu (M.).— Povestea miței : 3, 121. Bocet, 17. Urieșii. Căpcinii, 25. Antihirț, vremea de apoi, 27, Blajului, 28. De ce n'are peștele picioare, 31. Medicina Populară : 19, 69, 129, 189. Superstiții, 65. Ceea lume, 157. Țiganul la Sf. Vinere. 188' Stelele, 192. Cutremur de pămînt, 193. Strigăte în joc : 198. 212 Teiū-leganat (poveste), 200.
Marinescu (R.).— Colindă. 21. Cîntece, 80, 184. Feciorul moșneagului și fata împăratului (poveste), 107. Sf. Apostol Andrei, 163. Povestea unui negustor turc, 219.
Mihăilescu (S.).— Năsdrașanul Plîtea, 40. Zicători și

porecle : 47, 72. Joaca băeților din satul Drăcești. 57. Solomonarii, 140. Descintece, 164. Urieșii, 191. Superstiții, 195.

Moșilu (I.).— Legenda Maicei Domnului, 143.

Popescu (A.).— Cîntece, 80.

Popescu (G.).— Legenda Cucului, 45. Popa luat de dracu, 67.

Prato (Dr. Stanislas). Inceputul cîntecelor populare rominești, 168.

Salviu (G. P.).— Superstiții, 194.

Spirlea (N.).— Chiuituri din Transilvania : 18, 56.

Stavri (Raul).— Cîntece 110. Luatul mamei 17.

Ștefănescu (Dobre).— Descintece, 93.

Teodorescu (C).— Cîntece : 8, 182.

Teodorescu (I.).— Cîntece : 4, 135, 137, 180. Facerea lumii, 98. O samă de cuviute : 123, 148, 185, 223. In supri sfeti Vasili (vergetelu), 209.

Vasiliiu (N.).— Cîntece : 7, 79, 136.

Faint handwritten text, possibly a signature or date.

